

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ І ПСИХОЛОГІЇ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (Україна)
ІНСТИТУТ ХІМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (м. Рубіжне) (Україна)
НАУКОВА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «Соборність» (Україна)
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА (Україна)
ПІВДЕННОРОСІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(НОВОЧЕРКАСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ) (Росія)
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА ПРАВА (Азербайджан)
УНІВЕРСИТЕТ м. НІШ (Сербія)
ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)

**Релігія, релігійність,
філософія та гуманітаристика
у сучасному інформаційному просторі:
національний та інтернаціональний аспекти**

*Збірник наукових праць
(за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції
від 26 – 27 грудня 2013 року)*

Частина I

Рубіжне – Луганськ – Житомир – Новочеркаськ –
Баку – Ніш – Зелена Гура
2013 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ І ПСИХОЛОГІЇ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (Україна)
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА ТЕОЛОГІЇ
ІНСТИТУТ ХІМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (м. Рубіжне) (Україна)
КАФЕДРА ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА (Україна)
КАФЕДРА ЕСТЕТИКИ, ЕТИКИ ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА
ПІВДЕННО-РОСІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(НОВОЧЕРКАСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ) (Росія)
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА ПРАВА (Азербайджан)
ОРГАНІЗАЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ
УНІВЕРСИТЕТ м. НІШ (Сербія)
ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ
ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Польща)

**"Релігія, релігійність, філософія та гуманітаристика
у сучасному інформаційному просторі:
національний та інтернаціональний аспекти"**

Частина I

Збірник наукових праць
(за матеріалами VII Міжнародної
науково-практичної конференції
від 26-27 грудня 2013 року)

За загальною редакцією к.філос.н. Журби М.А.

Рубіжне – Луганськ – Житомир – Новочеркаськ – Баку – Ніш – Зелена Гора

2013

УДК 3(045)
ББК60Я43
Ф 56

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту хімічних технологій
Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне)
(протокол № 3 від 26 грудня 2013 р.)*

Редакційна колегія:

Гужва О.П., доктор філософських наук, професор УкрДАЗП (Україна)
Гусейнов Санит Яхья оглы, доктор філософських наук, професор ІФСТ (Азербайджан)
Журба М.А., кандидат філософських наук, доцент ХХІІІ СНУ ім. В. Даля (керівник) (Україна)
Захарків М.Р., кандидат історичних наук, доцент СНУ ім. В. Даля (Україна)
Ільченко В.І., кандидат педагогічних наук, доцент СНУ ім. В. Даля (Україна)
Ісаєв В.Д., доктор філософських наук, професор СНУ ім. В. Даля (Україна)
Йованович Предраг, професор Університета м. Ніш (Сербія)
Коренюгина Т.Ю., кандидат психологічних наук, доцент ПРФДПУ ННП (Росія)
Кузьміченко І.О., кандидат філософських наук, доцент ХХІІІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Лугуценко Т.В., доктор філософських наук, доцент СНУ ім. В. Даля (Україна)
Проценко В.О., кандидат історичних наук, доцент ХХІІІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Сапенко Роман, доктор габітований, професор Зеленогурського університету (Польща)
Старостенко Т.М., кандидат філолог. наук, доцент ХНПУ імені Г.С. Сковороди (Україна)
Sena Mihailovic, Institute of Serbian Culture Pristina-Leposavic (Serbia)
Щербаківа Л.І., доктор соціологічних наук, професор ПРФДПУ ННП (Росія)

**Релігія, релігійність, філософія та гуманітаристика у сучасному
інформаційному просторі: національний та інтернаціональний
аспекти: зб. наукових праць / за заг. ред. к.філос.н. Журби М.А. –
Частина І. – Луганськ: ФОП Котова О.В., 2013. – 300 с.**

Збірник містить матеріали учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Релігія, релігійність, філософія та гуманітаристика у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти». У збірці здійснюється багатаспектний аналіз трансформації сучасної культури, духовності в інформаційному просторі з урахуванням специфіки й соціальної динаміки філософії, етики, естетики, мистецтва, психології, педагогіки, соціології, економіки, політики і права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів та студентів.

УДК 3(045)
ББК60Я43

*Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність
наведених фактів, цитат та інших відомостей.*

© ІХТ СНУ ім. В. Даля, 2013
© Колектив авторів, 2013
© ФОП Котова О.В., 2013

Подлевских М.Ю. _____ **201**
Субкультура геймеров как часть культуры общества

Сидорова И.М. _____ **204**
Культура научной дискуссии

Мистецтво у сучасному інформаційному просторі

Маловицька Л.Ф., Луговець А.О., Мяснікова В.С. _____ **207**
Мова новітнього танцю: культурологічний
вимір модерної хореографії

Осадча О.А. _____ **210**
Візуальні стратегії презентації біблійних образів та сюжетів
в творчості українських митців 2000-х років

Шелупахіна К.М. _____ **212**
Медіальність як фактор трансформацій мистецтва: культурно-
антропологічний аспект

Етико-естетичні виклики XXI століття

Вощенко В.Ю. _____ **214**
Синкретичність як антична форма поєднання
етичного та раціонального

Маловицька Л.Ф., Першко Л.Г., Столяр О.С. _____ **216**
Мода в культурі: рух у майбутнє

Мартиненко Л.Б. _____ **219**
Естетичний смак крізь призму феномену
«Молодіжної культури»

Нестерчук В.В. _____ **222**
Самчиківський розпис як перлина декоративного розпису :
естетичний аспект

Екологічна філософія. Екогуманізм. Біоетика

Білокур Д.О. _____ **226**
Евтаназія як одна з ключових проблем біоетики

Мистецтво у сучасному інформаційному просторі

Маловицька Л.Ф.,

старший викладач кафедри естетики, етики та образотворчого мистецтва Житомирського державного університету імені Івана Франка

Луговець А.О., Мяснікова В.С.,

студентки Навчально-наукового інституту іноземної філології

Україна, м. Житомир

Мова новітнього танцю: культурологічний вимір модерної хореографії

Танець – це рух, а рух – це життя. Танець – це мистецтво хореографії, що є одним із найдавніших засобів невербального спілкування. Танець – це віддзеркалення внутрішнього світу людини через призму рухів. Він не тільки допомагає розповісти про себе чи налагодити контакт зі світом, а й розуміти одне одного без слів. Мистецтво танцю нікого не залишає байдужим. Воно притягує і зачаровує своєю неповторністю, багатогранністю, залишаючи в душі яскраві емоції та відчуття.

Хореографія включає різні види танцю, такі як: народні, бальні, спортивні та класичний балет. За довгу історію людства танець змінювався, відображаючи суспільно-культурний розвиток. На межі ХХ-ХХІ століть виникає новітній танець. Причинами його виникнення були пошуки нових засобів виразності, жанрової різноманітності, відмова від традиційних хореографічних форм та порушення канонів класичного танцю. Внаслідок цього, виникає два напрями сучасної хореографії: вдосконалення форм класичного балету і утвердження мови новітнього танцю. Даний поділ зумовив появу нових видів танцю: «ритмопластика», «танець модерн», «експресивний танець», «фокінізм», «перфоманс», «дунканізм», «естрадний танець». На їх основі у другій половині ХХ століття зароджується «сучасний танець», або як його ще називають «контемпорарі денс» (contemporary dance). Це – напрям мистецтва танцю, що включає танцювальні техніки та стилі кінця ХХ – початку ХХІ ст., сформовані на основі американського та європейського танцю Модерн та танцю Постмодерн. Його умовно розподіляють на вільний танець (модери, контемпорарі, джаз, імпровізація), вуличні (хіп-хоп і похідні форми) та клубні танці (гоу-гоу, клубна сальса, беллі-денс, стріп-денс, тектонік та ін.).

Сьогодні кожен з видів сучасного танцю намагається виявити власний характер, створити певну історію, сформувавши індивідуальну хореографічну мову та власну, неповторювану техніку. В ідеалі сучасний

танець прагне вийти за межі мистецтва і перетворитися на знаряддя самопізнання та самореалізації. Тому головною його метою є вираз експресивного Я. Ці ідеї були передбачені ще в кінці XIX століття відомим французьким теоретиком сценічного руху Франсуа Дельсартом (François Delsarte). Він стверджував, що тільки жест, звільнений від умовності й стилізації, здатний правдиво передавати усі нюанси людських переживань. Його ідеї були реалізовані на початку XX століття двома американськими танцівницями: Лої Фуллер (Loïe Fuller) та Айседорою Дункан (Isadora Duncan) – вона вважається засновницею нового напрямку хореографії. Проте, мало відомо, що Лої Фуллер почала пошуки нового танцю раніше Айседори Дункан. Практично без хореографічної підготовки вона досягла певної майстерності: її рухи відрізнялися неймовірною красою та виразністю. Для створення образів метеликів та полум'я танцівниця використовувала довгі планки, покриті метрами шовкової тканини. Найвідоміший її танець мав назву «Серпантин».

Продовжуючи ідею нового танцю Луї Фуллер, Айседора Дункан започаткувала свій напрям в хореографії. Вона відкинула традиційні балетні форми, почавши танцювати босоніж, без бюстгальтера, трико та у вільній туніці, таким чином кинувши виклик суспільному порядку. Айседора надихалася образами природи. Її рухи, кроки, стрибки були простими, повсякденними. Хоча вона не володіла ідеальною поставкою та особливою технікою, танцівниця буквально гіпнотизувала публіку. А. Дункан прагнула не просто вдосконалити виконавську майстерність, а створити нову людину, для якої танець буде не просто природною справою – він перетвориться на відновлення гармонії душі і тіла. Айседора вважала, що танець має бути природним продовженням людського руху, відображати емоції і характер виконавця, імпульсом для появи танцю повинна стати мова душі. Всі ці ідеї, новаторські за своїм характером, природно, вступали у протиріччя з балетною школою того часу. Дункан писала: «Якщо мистецтво символічно, то символ цей – тільки один: свобода жінки і емансипація її від умовностей, які лежать в основі пуританства».

Ідея створення нового танцю з'явилась в Айседори Дункан під час відвідування Британського музею. Несподівано вона побачила величезну червону античну вазу, яка була привезена з Афін. Її надзвичайно вразив малюнок, який художник зобразив на цій вазі. В уяві Айседори він ожив, його персонажі почали рухатись. Ці рухи зачарували танцівницю і її захотілося перенести їх в танцювальну форму. Це Айседорі Дункан вдалося і у подальшому стало джерелом її власного стилю танцю.

В наш час мистецтво танцю є широко розвинутою формою, що проявляється у симбіозній формі синтезу мистецтв, в якій декілька рівноправних мистецтв зливаються в одне і утворюють новий неповторний

вид. Існує афоризм про те, що танець – це вірш, кожен рух якого є словом. Виявляється, що танець може бути не тільки віршем, а й малюнком. Засновницею такого неординарного виду танцю є американська художниця Хезер Хансен (Heather Hansen) з Нового Орлеану. Саме вона об'єднала малюнок і танець в одне мистецтво в експериментальному проєкті «Пусті жести» («Emptied Gestures»).

У 2012 році Хезер почала експериментувати з кінетичним живописом та шукала шляхи, які б допомогли поєднати любов до візуального мистецтва та танцю. Ідея зобразити танець на полотні з'явилася в американській художниці під час відпочинку на пляжі. Танцюючи на піску, вона помітила, що лінії, які залишаються на ньому, є незвичайними та захоплюючими.

У цьому перформансі тіло художниці виступає в ролі кисті руки. Кожен її рух залишає видимий слід на білому полотні. За допомогою вугілля Хезер Хансен створює дивовижні картини, які є відображенням її рухів. Художниця розповідає, що цей проєкт викликав у ній бурю емоцій. Вона прагнула віднайти спосіб, як передати динамічні рухи танцю у формі малюнку та перенести жести однієї форми мистецтва в іншу. Таким чином, вона створила новий напрям як у мистецтві танцю, так і живописі.

Фуллер, Дункан, Хансен – такі різні й самобутні танцівниці... Але єднає їх відверта, щира і по-дитячому чиста природність, палкість душі, що намагається здолати власну тілесність, перетворюючи її на майстерний інструмент духу, і тіло гнучке, слухняне малює розкішний візерунок буття: Лої Фуллер «виросує» крила й вогонь у душі, такі довгі, хвилясті, гнучкі, що звиваються довгими тканими метрами, «малюючи» на сцені дивні сполохи блискавок-ліній; серце Айседори Дункан б'ється у такт із серцями давніх греків, й вона ніби перебуває у двох світах одночасно, «прокручуючи» давнє кіно недосяжної нині краси, поринаючи у незрівняну красу розписів вишуканих грецьких ваз, а потім той давній живопис візуалізується, матеріалізується й на глядацьких очах оживає у несамопитій танцювальній імпровізації актриси; Хезер Хансен сама ніби прагне перетворитися на співучо-живописну лінію, створюючи чарівне мереживо рухів, що навіть є спокій і радість самого дихання життя. Жінка – рух – лінія – спокій – краса...

Отже, хореографія Модерну – це живий, вільний від умов та обмежень танець, який постійно розвивається. Природність і вільне самовираження танцівників в імпровізації слугують найкращим способом для досягнення цієї мети. Це – авангард танцювального мистецтва зі сміливими, ризикованими експериментами з новими формами, музикою та простором, метою якого є шокування та несподіваний вплив на звичні уявлення глядача. І синтез мистецтв завжди супроводжував новітні експерименти, зокрема у мистецтві танцю. Синтез танцю та живопису сприяє можливості

створювати нові образи та цілісно сприймати навколишній світ, заглиблюючись у найпотаємніші куточки людської душі. Незвичний сплав мистецтв у сучасній хореографії активізує уяву та викликає велику й розмаїту гаму естетичних емоцій, гармонізує та ушляхетнює душу, занурює розум і серце у світ прекрасних мрій.

Література

1. Шариков Д.І. Класифікація сучасної хореографії / Д.І. Шариков. – К.: 2008. – 168 с.
2. Дункан А. Танець майбутнього / А. Дункан. – М.: 1908.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buro247.ua/culture/arts/kineticheskaya-zhivopis-khizer-khansen.html>
4. Сарабьянов Д.В. Стилль модерн / Д.В. Сарабьянов. – М.: 2000.

Осадча О.А.,

студентка факультету «Образотворче мистецтво» Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Україна, м. Харків

Візуальні стратегії презентації біблійних образів та сюжетів в творчості українських митців 2000-х років

Мистецтво і релігія завжди були одними із інструментів досягнення оточуючої реальності, формами екзистенції. Чимало дослідників цих двох феноменів духовного життя людини роблять акцент саме на взаємопов'язаності їх генезису: так, ще Гегель висунув тезу, що «...релігія як загальне усвідомлення істини становить істотну передумову для мистецтва» [1, С. 8]. Кінець XIX – початок XX сторіччя стали свідками зміщення акцентів у співвідношенні цих понять, коли відбувалася «ресакралізація» творчості внаслідок зміщення релігії з соціальної авансцени [2, С. 375.]. Сьогодні ж, попри поширене уявлення про виключно секулярний характер нинішнього арт-процесу (від другої половини XX століття до 2000-х років), все частіше фахівці вживають щодо нього термін «Нова релігійність» [3, С. 47-48.]

Згідно концепції Мірча Еліаде, за своєю сутністю людина є *homoreligiosus*, що існує у двох вимірах – *sacrum* і *profanum*. А, отже, повнота світу та життя не буде реальною для особистості без унікального досвіду сакрального [4]. Зрушення в діяльності багатьох сучасних українських художників та мистецьких установ підтверджують дане спостереження відомого релігієзнавця: так, утворення Фондації сакрального мистецтва «*Symbolum Sacrum*» (2009 р.), галереї сучасного сакрального мистецтва «*IconArt*» (Львів, 2010 р.), проведення масштабних